

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 4160/2019
24.09.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина, Марине Милановић, Бранислава Босиљковића и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Горан Видаковић, адвокат из ..., против туженог “ЕПС Дистрибуција” ДОО, у Београду, Огранак Електродистрибуција Панчево, кога заступа Милутин Радоичић, адвокат из ..., ради исплате увећане зараде по основу сменског рада, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2150/19 од 13.09.2019. године, у седници одржаној 24.09.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2150/19 од 13.09.2019. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2150/19 од 13.09.2019. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 183/17 од 12.01.2018. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 183/2017 од 12.01.2018. године, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да сваком тужиоцу појединачно, на име разлике између исплаћене и припадајуће зараде за рад у сменама за период од 21.08.2011. године до 29.07.2014. године, исплати новчане износе, у појединачно одређеним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког износа па до исплате, као и да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2150/19 од 13.09.2019. године, одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда, као и захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, на основу члана 404. ЗПП.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама нижестепених судова и ревизијског суда, Врховни касациони суд налази да

су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 78/18) да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у првом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 78/18), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били запослени код туженог на неодређено време на основу закључених уговора о раду од 01.12.2006. године са пратећим анексима и у периоду од 21.08.2011. године до 29.07.2014. године су радили у режиму 12 плус 24 (рад дању – 24 сата слободна), односно 12 плус 48 (рад ноћу – 48 сати слободних).

У току поступка вештак економско – финансијске струке се изјаснио да је сменски рад тужилаца у обрачунским листама вреднован као рад у турнусу са увећањем од 7,5% односно 8%, па је вештачењем утврђена разлика између исплаћене зараде која је била увећана за рад у турнусу 7,5% односно 8% и увећане зараде до 26%, све по основу сменског рада. Према налазу вештака у периоду од 21.08.2011. године до 29.07.2014. године, тужиоци су примали увећану зараду за проценат који је мањи од законског минимума од најмање 26% од основице за сменски рад. Тужиоци су били ускраћени за одређене проценте до законског минимума од 26% од основице, тако да им је исплаћена мања зарада за сменски рад у овом периоду. Вештак је процентуално учешће сменског рада код сваког тужиоца обрачунао на основу обрачунских листа које је доставио тужени. Првостепени суд је прихватио налаз и мишљење вештака, па је с позивом на одредбу члана 108. став 1. тачка 2. Закона о раду, усвојио тужбени захтев, а другостепени суд је прихватио овакав закључак првостепеног суда.

Основано се у ревизији туженог указује на погрешну примену материјалног права.

Запослени је имао право на увећану зараду по основу сменског рада – најмање 26% од основице на основу члана 108. став 1. тачка 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 75/2014). Запосленом припада право на увећану зараду само под условом да рад у сменама није вреднован приликом утврђивања основне зараде. Израз „најмање 26% од основице“ може бити примењен само ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде. У ситуацији када је такав рад вреднован при утврђивању основне зараде тада је искључена могућност примене увећања зараде од најмање 26% од основице, јер је у тој ситуацији сменски рад вреднован кроз утврђену основну зараду.

У конкретном случају је погрешно утврђена ова чињеница од које зависи правилна примена материјалног права, јер су судови оценили да је тужоцима одређен коефицијант увећања у оквиру основног коефицијента за рад у турнусу, а не за рад у сменама, на основу чега су закључили да им припада тражена разлика од исплаћеног износа до законског минимума. Међутим, с обзиром да се под турнусом подразумева утврђени рад по коме више лица једно за другим обављају посао наизменично и смењујући се, између рада у турнусу и рада у сменама нема разлике и имају исти значај у погледу увећања основне зараде, применом члана 108. став 1. тачка 2. Закона о раду, иако је тужени својим интерним актом у погледу коефицијената одвојио ове две врсте радног ангажовања.

Истовремено, из списка произилази да је код туженог био у примени Колективни уговор од 04.02.2010. године, којим је између осталог, у чл. 37, 38. и 39. прописан не само начин обрачуна и исплате зараде, структура зараде и начин њеног утврђивања, већ и начин утврђивања коефицијената послова радног места чији се елементи дефинишу методологијом коју доноси послодавац, као и начин увећања зараде, између осталог, и за рад у сменама. Колективним уговором од 05.02.2013. године такође је члановима 30, 31. и 32. и 40. прописан начин обрачуна и исплате зараде, као и начин њеног утврђивања, структура зараде и начин утврђивања коефицијента послова радног места чији се елементи дефинишу методологијом коју доноси послодавац, увећање зараде, као и посебно вредновање сменског рада.

Методологија за вредновање послова и радних задатака која се примењује од 27.06.2011. године код критеријума „услови рада“ у мерилима „режими и врста рада“ садржи одреднице „рад у сменама“ и „рад у турнусу“. Вредност послова је одређивана у коефицијентима који су елементни основне зараде, тако што је рад у сменама вреднован коефицијентом 0.200, а рад у турнусу коефицијентом 0.180.

С обзиром да нижестепени судови, због погрешне примене материјалног права нису поуздано утврдили да ли је тужени извршио вредновање за рад у сменама и турнусу по прописаној Методологији, увећањем основног коефицијента као елемента основне зараде запосленима који раде у сменама и турнусу, што представља сменски рад у смислу члана 108. став 1. тачка 2. Закона о раду, то је чињенично стање остало непотпуно утврђено. Исто тако, судови нису имали у виду да се законски минимум за увећање зараде од 26% примењује само ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде, па уколико је послодавац у складу са утврђеном Методологијом вредновања посла вредновао сменски рад тада је искључена могућност примене увећања зараде најмање 26% од основице.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 2. ЗПП, укинуо нижестепену пресуду и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити чињенично стање имајући у виду примедбе из овог решења, а потом донети правилну и закониту одлуку.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић